

Zápis z jednání Vědecké rady Zemědělské fakulty JU v Českých Budějovicích dne 18.10.2018

Přítomni (bez titulů): 15 interních a 7 externích členů Vědecké rady

Nepřítomni (bez titulů): Rolínek, Vácha, Balík, Brouček, Illek, Langrová, Lipavský, Lukešová, Seják, Šantrůček, Tlustoš, Zeman

Jednání VR zahájil děkan prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c. Přivítal všechny přítomné členy VR, konstatoval, že je VR schopná usnášení. Prof. Šoch přednesl navrhovaný program jednání:

1. Odvolání prof. RNDr. Miroslava Papáčka z Vědecké rady ZF JU.
2. Zahájení habilitačního řízení Mgr. Michala Berece, Ph.D.

Vědecká rada hlasováním schválila program s navrhovanou změnou.

1. Odvolání prof. RNDr. Miroslava Papáčka z Vědecké rady ZF JU.

Děkan oznámil přítomným, že prof. Papáček písemně požádal o odvolání z Vědecké rady z osobních zdravotních důvodů. Jeho žádosti vyhověl a vyjádřil poděkování za jeho práci ve Vědecké radě. Poděkování mu bude zasláno písemně.

2. Habilitační řízení Mgr. Michala Berece, Ph.D.

Děkan ZF prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c. představil **Mgr. Michala Berece, Ph.D.**, uchazeče o habilitaci v oboru **Aplikovaná a krajinná ekologie**. Uvedl, že zahájení habilitačního řízení bylo schváleno na jednání VR ZF JU v Českých Budějovicích dne 8. 2. 2018. Řídí se zákonem č.111/98 Sb. Členové Vědecké rady dostali podklady k posouzení elektronicky (přílohy).

Prof. Šoch představil habilitační komisi ve složení:

Předseda:

prof. MVDr. Pavel Široký, Ph.D. – VFU Brno

Členové:

doc. Mgr. Tomáš Albrecht, Ph.D. – PŘF UK

prof. RNDr. Pavel Kindlmann, DrSc. – PŘF UK

doc. RNDr. Ing. Josef Rajchard, Ph.D. - ZF JU

doc. RNDr. František Sedláček, Ph.D. – PŘF JU

Oponenty habilitační práce na téma „**Ekologie obratlovců v modelových, experimentálních a analytických příkladech**“ byli habilitační komisí stanoveni:

doc. Mgr. Lumír Gvoždík, Ph.D. - AV ČR

prof. Lukáš Kratochvíl, Ph.D. – PŘF Uk

prof. MVDr. David Modrý, Ph.D. - VFU Brno

Děkan ZF přivítal přítomné členy komise a oponenty.

Děkan ZF prof. Šoch určil z členů Vědecké rady tři hodnotitele habilitační přednášky: prof. Matouška, prof. Moudrého a doc. Konvalinu.

Zároveň určil z členů VR dva skrutátory: prof. Řehouta a doc. Maršálka.

Děkan ZF požádal prof. MVDr. Pavla Širokého, Ph.D. o podrobnější představení kandidáta, přednesení výsledků jednání habilitační komise a sdělení stanoviska habilitační komise k návrhu na jmenování Mgr. Michala Berece, Ph.D. docentem pro obor Aplikovaná a krajinná ekologie.

Prof. Široký přednesla návrh komise. Protože kandidát splnil všechna kritéria pro habilitační řízení a hodnocení habilitační práce určenými oponenty bylo kladné, komise jeho jmenování jednohlasně doporučila.

Děkan ZF prof. Šoch vyzval kandidáta k přednesení habilitační přednášky na téma „**Pravidla vytváření chóru a lekové chování rosničky zelené**“.

Po ukončení přednášky byly přečteny **opponentské posudky**. Oponentské posudky byly kladné a vyzněly ve prospěch uchazeče. Oponenti vznesli k práci několik doplňujících otázek. Mgr. Michal Berec, Ph.D. byl vyzván, aby se k posudkům vyjádřil a zodpověděl dotazy.

Doc. Gvoždík: „Autor v úvodu uvádí, že ornitologie, tj. studium biologie ptáků, je fylogeneticky součástí herpetologie. Podle mého názoru herpetologie tradičně studuje biologii obojživelníků a plazů v jejich klasickém parafyletickém pojetí, tj. krokodýly, želvy, hatérie a šupinaté plazy. Může proto své tvrzení upřesnit?“

- Ptáci jsou z fylogenetického pohledu vnitřní větví skupiny plazů (moderní učebnice již nahrazují termín PTÁCI termínem PTAČÍ PLAZI) a nahlíženo stejným pohledem je tedy ornitologie součástí herpetologie

Doc. Gvoždík/Prof. Kratochvíl: „Přesto bych uvítal informaci o autorově podílu na jednotlivých pracích.“

- Podíl autora na jednotlivých pracích je následující:

Berec et al. 2001 – 25%
Berec et al. 2003 – 50%
Berec et al. 2006 – 50%
Berec et Bajgar 2011 – 75%
Berec et al. 2014 – 80%
Berec et al. 2016 – 70%
Berec 2017 – 100%
Berec et al. 2018 – 90%

Doc. Gvoždík: „...autor zdůrazňuje zajímavý výsledek, který ukazuje, že zvýšení teploty prostředí o dva stupně Celsia může vést k vyhynutí populace želv s teplotně určeným pohlavím. Jedná se ale o předpověď na základě výsledků teoretického modelu, takže platí pouze za dodržení všech jeho předpokladů. Může autor uvést mechanismy, které mohou želvy v přírodě od tohoto osudu ochránit nebo ho alespoň podstatně oddálit?“

- Údaje o poměru pohlaví mláďat dvou druhů želv při různých inkubačních teplotách posloužily pouze jako vstupní data do model, a to nikoliv z důvodu předpovědi vymírání obou druhů při změně teploty, ale z důvodu otestování funkčnosti modelu jako vůbec prvního, jehož je Allee efekt implicitní vlastností, nikoliv explicitně definovanou funkcí. Přesto, pokud by došlo k rychlé dlouhodobější změně teploty prostředí, populace s velkou pravděpodobností vymřou. Pokud by ale změna byla postupná, dá se vzhledem k variabilitě poměru pohlaví líhnoucích se mláďat při stejných teplotách očekávat, že reprodukčně úspěšnější budou jedinci, kteří poskytují v tom kterém okamžiku mláďata vzácnějšího pohlaví a díky tomu se teplotní rámec, v němž se líhnou obě pohlaví, bude posouvat.

Prof. Kratochvíl: „Nebyl by test obecného modelu lepší při použití homogennějšího souboru jedinců? Jak by dnes uchazeč s nabitými zkušenostmi designoval ideální test tohoto důležitého modelu *optimal foraging theory*?“

- Pokud bychom testovali skutečně optimální výběr potravy, tak homogennější soubor je rozhodně vhodnější. Cílem práce ale bylo ověřit platnost závěrů klasického a hojně citovaného experimentu Krebs et al. (1977), který nedodržel všechny podmínky modelu (zejména náhodnost střetávání se s oběma odlišně profitabilními typy kořisti). V případě testování optimálního výběru potravy by byl vhodnější homogennější soubor jedinců, například skupina uměle odchovaných jedinců daného druhu se známou a stejnou historií.

Prof. Kratochvíl: „Nemohla ale jejich rozdělení způsobit jen silná exploatační kompetice? Jaké výsledky autor předpokládá u změny podmínek, například jak by experiment dopadl při použití větší či pohyblivější kořisti, jak by dopadl při změně podmínek v nádrži (její větší velikost apod.), jinými slovy, za jakých podmínek by kardinálka tahala v kompetici za kratší konec provazu a co by to znamenalo pro výsledek?“

- V článku vliv exploatační kompetice přímo dokládáme rozdílnou reakční rychlostí obou druhů testovaných ryb. Aby byl výsledek experimentu odlišný a pozitivnější ve prospěch danií je možné zajistit dvěma způsoby. Je možné (ale spíše teoreticky) zpomalit kardinálky, např. zastřížením ploutví, méně drastický způsob ale poskytuje prodloužení doby manipulace s kořistí (tzv. handling time) u kardinálky, ale ne u dania, a to vhodným zvětšením velikosti kořisti. V takovém případě by kardinálky nebyly schopny vyžít potraví okrsky vyšší rychlostí a schopnost jejich využívání by se alespoň vyrovnala.

Doc. Gvoždík/Prof. Kratochvíl: vysvětlení ontogenetické změny preferovaných tělesných teplot u trnorepů skalních

- Oponenty navrhované vysvětlení změny v postprandiální termofilii trnorepů (ontogenetická změna složení potravy, větší teplotní inertnost větších jedinců) se může podílet na změnách teplotních preferencí s velikostí jedince, nedokáže ale vysvětlit skokovou změnu při velikosti cca 150 mm (bez ocasu), neboť oba navrhované mechanismy předpokládají spojitou postupnou změnu navrhovaného faktoru. Námi navrhovaná změna ekologického osvobození („ecological release“) díky limitaci velikosti kořisti predátora takovou skokovou změnu umožňuje.

Prof. Kratochvíl: „byl při testování vztahu mezi velikostí (SUL) a vzdáleností mezi místem prvního a druhého odchyty samce rosničky odfiltrován čas mezi prvním a druhým odchylem?“

- Na základě specifičnosti (nonlinearity) pohybu samců rosniček v období rozmnožování (noc na lekovišti, den na okraji rybníka v korunách stromů a keřů a po poradě se statistikem čas odfiltrován nebyl.

Prof. Kratochvíl: „pět samců bylo odchyceno na přesně stejném místě, ale všichni ostatní měli docela velkou vzdálenost mezi místem prvního a druhého odchytu (podle toho, zda byl použit přirozený nebo dekadický logaritmus, což není uvedeno, obrázek 2), prosím o komentář“

- Z obrázku 2 je zjevné, že jde o dekadický logaritmus (popisek osy y). Díky logaritmické škále se pak rozdíl mezi nulovou změnou pozice a malou změnou (10-100 cm) jeví jako výrazný, v této oblasti ale najdeme již 15 pozorování.

Oponenti byli s odpověďmi spokojeni.

Děkan ZF následně zahájil **vědeckou rozpravu**:

Prof. Široký- Vyskytuje se i mezidruhový amplex u rosniček?

- Ano, vyskytuje, i když v případě rosniček bývají samice obětí samce jiného druhu výrazně častěji než naopak

Dr. Suchý- Jak se značí rosničky?

- Způsobů individuálního značení je několik (tetování, identifikační proužek, barevné elastomery), v současné době je nejpoužívanějším způsobem stále opatrné zastřihávání konečků prstů

Doc. Homolka- Nemá ustríhnutý prst vliv na chování?

- Podle publikovaných údajů tomu tak není (např. Funk, W. C., Donnelly, M. A., & Lips, K. R. (2005). Alternative views of amphibian toe-clipping. *Nature*, 433(7023), 193.; Perry, G., Wallace, M. C., Perry, D., Curzer, H., & Muhlberger, P. (2011). Toe clipping of amphibians and reptiles: science, ethics, and the law. *Journal of Herpetology*, 45(4), 547-555.

Prof. Trávníček- Jaké bylo složení týmu?

- Na části výzkumu rosniček spolupracoval Mgr. Adam Bajgar, Ph.D., toho času student Přírodovědecké fakulty JU.

Prof. Šoch- Jak zapojíte poznatky do výuky na ZF JU?

- Výsledky publikovaných prací jsou součástí výuky předmětů Zemědělská zoologie, Speciální zoologie, Biologie obojživelníků, Biologie plazů

Prof. Šoch- ZOO by se měly více podílet na záchraně živočichů – prof. Široký doplnil- zoologické zahrady mají problémy s přebytečnými odchovy....

- Spojení edukační a ochranné práce zoologických zahrad není dlouhodobě vhodným řešením, mnoho kriticky ohrožených druhů vhodných pro založení ex-situ populací nemá velký edukační potenciál (malé, nevýrazně zbarvené druhy). Vhodnějším řešením tohoto problému by pravděpodobně bylo oddělení obou cílů a individuální financování separovaných pracovišť.

Po ukončení vědecké rozpravy požádal děkan ZF **hodnotitele habilitační přednášky** o přednesení jejich posudku.

Habilitační komise určila pro Mgr. Berce přednášku na téma „Pravidla vytváření choru a lekové chování rosničky zelené“.

Habilitant se zaměřil na specifika rozmnožování obojživelníků a vytváření struktury leku rosničky zelené a chování v něm. Habilitační přednáška prezentovala část výsledků habilitační práce a část literárních pramenů. Pro nezasvěceného posluchače bylo obtížné odlišit vlastní práci habilitanta a podíl údajů převzatých z literárních zdrojů. Odborný výklad byl na dobré odborné úrovni, srozumitelný a doplněný řadou fotografické dokumentace a grafických vyjádření. Přednáška splnila pedagogická a vědecká kritéria. Habilitant se vyjadřoval volněji po stránce odborné i formální. Závěr prezentace byl velmi stručný, ve kterém jsme postrádali doporučení pro další výzkum a praktickou aplikaci. Časový limit byl dodržen.

Následovalo tajné hlasování členů VR ZF.

Výsledky **hlasování** Vědecké rady ZF:

počet členů celkem: 34	přítomných: 22		
počet hlasů kladných: 21	záporných: 0	neplatných: 1	

Závěr:

Děkan fakulty vyhlásil veřejně výsledek hlasování a ukončil tuto část jednání konstatováním, že na základě kladného výsledku hlasování Vědecká rada doporučuje, aby Mgr. Michal Berce, Ph.D. byl jmenován docentem pro obor Aplikovaná a krajinná ekologie. Tento návrh bude postoupen rektorovi Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích k dalšímu řízení dle zákona č.111/98 Sb.

Děkan poděkoval přítomným za aktivní účast. Termín konání příštího zasedání Vědecké rady ZF JU zatím nebyl stanoven.

Zapsala: Karla Dvořáková